

Голас Радзімы

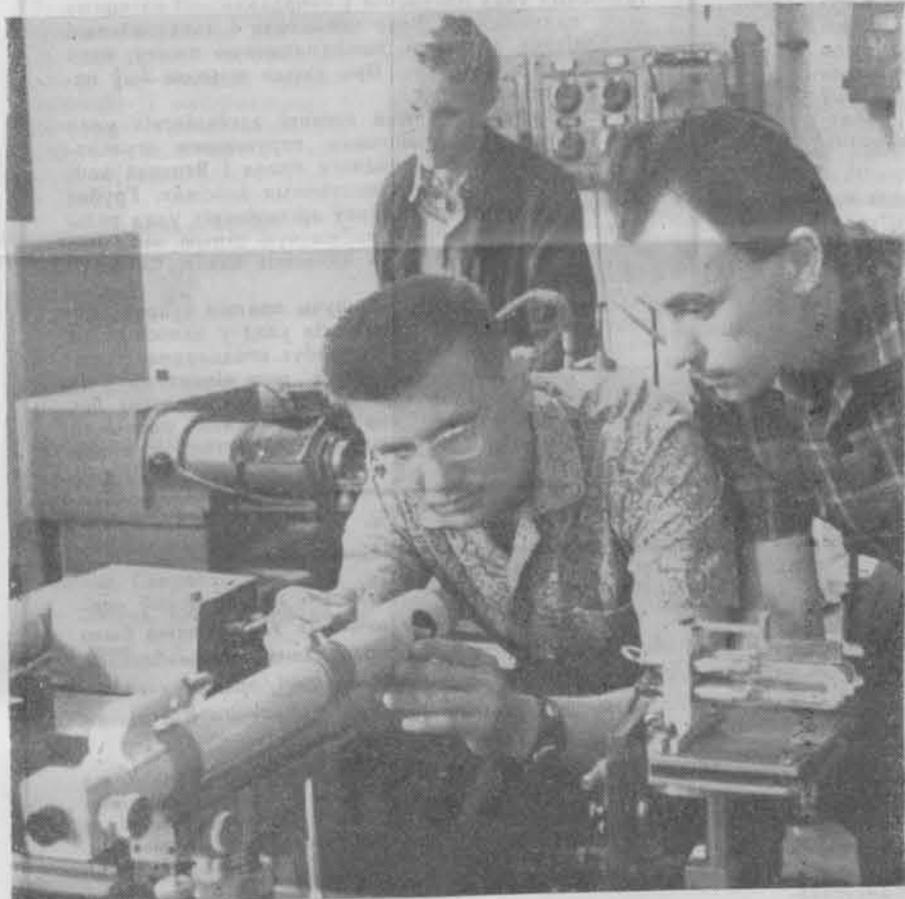
ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ
З СУАЙЧЫНІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.
№ 30 (987). Ліпень 1967 г.
Год выдання 12-ы.

ВЫНІКІ, ДАСТОЙНЫЯ ВЯЛІКАГА ЮБІЛЕЮ

Цяжэ вогненная рака, нібы феерверк, разлітаюцца ва ўсе бакі іскры. Цвёрды метал вараць сталевары Мінскага трактарнага завода. Затое, відаць, і сілу незвычайную маюць сталёныя коні — спавуць беларускія трактары.

Інстытут фізікі АН БССР па праву адзначаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцягу. Многа здольных вучоных працуюць тут. На здымку: кандыдат фізіка-матэматычных навук А. Рубінаў і старшы інжынер С. Міхінаў.

Цяжкі колас гнецца да зямлі. Добрая пшаніца ўраджіва ў калгасе «XXIII з'езд КПСС» Гомельскага раёна. Дзень і ноч на палях гудуць камбайны. Ідзе ўборка новага ўраджая.

1967 год для Краіны Саветаў незвычайны. Усё, што ў ім адбываецца, павінна быць для кожнага савецкага чалавека, для усей дзяржавы больш значным, знамянальным, лепшым, чым заўсёды. У апублікаваных нядаўна паведамленнях цэнтральных статыстычных упраўленняў ССРСР і Беларускай ССР расказваецца аб поспехах, дасягнутых краінай у першыя шэсць месяцаў юбілейнага года ў развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі, транспарту, капітальнага будаўніцтва, павышэння матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню народа. Вынікі паўгоддзя пераканаўча паказалі, якія багатыя магчымасці створаны сацыялістычнымі ладамі для развіцця і ўдасканалвання вытворчасці, для пад'ёму жыццёвага ўзроўню народа.

У цэлым па краіне за паўгода звыш плана выпушчана прадукцыі больш як на 4 мільярды рублёў. У параўнанні з тым жа перыядам мінулага года прамысловая прадукцыя ў ССРСР узрасла на 10,6 працэнта. Аб'ём толькі дзяржаўных і цэнтралізаваных капітальных укладанняў у будаўніцтва склаў каля 18 мільярдаў рублёў. Радуюць вынікі і па нашай рэспубліцы. План першага паўгоддзя юбілейнага года па агульнаму аб'ёму вытворчасці і большасці важнейшых вырабаў перавыканан. У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года выпуск прамысловай прадукцыі ўзрос на 15 працэнтаў. Да канца першага паўгоддзя на новую сістэму планавання і эканамічнага стымулявання пераведзена 140 прамысловых прадпрыемстваў, якія выпу-

скаюць больш як трэць усёй прамысловай прадукцыі.

У параўнанні з першым паўгоддзем мінулага года ў Беларусі больш выпрацавана электраэнергія, нафты, мінеральных угнаенняў, трактараў, аўтамабіляў, цэменту, павялічылася вытворчасць прадметаў народнага спажывання, перавыканан паўгодавы план росту прадукцыйнасці працы, знізіўся сабекошт прадукцыі і г. д.

Новымі поспехамі парадавалі і працаўнікі сельскай гаспадаркі. Сёлета калгасы і саўгасы рэспублікі арганізавана правялі веснавыя палявыя работы.

Транспарт рэспублікі выканаў план грузаабароту і перавозак. Многае зроблена і ў галіне капітальнага будаўніцтва. У першым паўгоддзі за кошт цэнтралізаваных капітальных укладанняў уведзены ў дзеянне асноў-

ныя фонды коштам 245 мільёнаў рублёў.

Аб'ём дзяржаўных цэнтралізаваных капітальных укладанняў за першае паўгоддзе склаў па рэспубліцы 495 мільёнаў рублёў і павялічыўся ў параўнанні з першым паўгоддзем мінулага года на 12 працэнтаў. Пры гэтым капітальныя ўкладанні ў хімічную прамысловасць узраслі на 40 працэнтаў, у лясную, папяровую і дрэваапрацоўчую — на 35 працэнтаў, у лёгкую — на 9 працэнтаў. Капітальныя ўкладанні ў будаўнічую індустрыю павялічыліся — на 15, у транспарт — на 26 працэнтаў.

З кожным днём паляпшаецца жыццё народа. Павялічваецца заробатная плата рабочых і служачых, узнімаецца аплата працы калгаснікаў. Большымі сталі выплаты і ільготы насельніцтву з грамадскіх фондаў.

Расшырыўся аб'ём рознічнага тавараабароту. Пабудавана многа новых школ, дзіцячых дашкольных устаноў, бальніц і іншых культурна-бытавых аб'ектаў. Далейшае развіццё атрымалі ахова здароўя, народная асвета, навука, культура.

Рознымі відамі навучання ў БССР ахоплены 2 мільёны 558 тысяч чалавек, з якіх 1 мільён 679 тысяч навучаліся ў агульнаадукацыйных школах, у тым ліку ў 133 тысячы — у школах рабочай і сельскай моладзі. Сёлета значна больш чым у 1966 годзе накіравана ў народную гаспадарку рэспублікі спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй.

Юбілейны год ідзе па краіне. На прадпрыемствы, у калгасы, на будаўнічыя пляцоўкі кожны дзень ён прыносіць новыя і новыя поспехі.

Такая машина выпускае Магілёўскі аўтамабільны завод. Магутныя беларускія скрэперы можна сустрэць на буйных будоўлях, у адкрытых кар'ерах многіх рэспублік Савецкага Саюза.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ПАДЗЕІ ЛЮДЗІ*ФАКТЫ*ПАДЗЕІ*

Іван Ігнатавіч Якубоўскі

У пачатку ліпеня па ўзгадненню паміж урадамі дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору галоўнакамандуючым Аб'яднанымі ўзброенымі сіламі прызначан маршал Савецкага Саюза Іван Ігнатавіч Якубоўскі.

І. І. Якубоўскі нарадзіўся ў 1912 годзе ў сям'і селяніна, у сяле Зайцава Горацкага раёна Магілёўскай вобласці. Беларус. Быў рабочым цагельнага завода, вучыўся ў педагагічным тэхнікуме. У 1932 годзе пачалася яго служба ў Савецкай Арміі спачатку курсантам Мінскага ваеннага вучылішча імя М. І. Калініна, потым камандзірам узвода, роты, батальёна. У 1935 годзе вучыўся на Вышэйшых курсах удасканалення каманднага саставу. З 1937 года член Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Скончыў Ваенную акадэмію Генеральнага штаба ў 1948 годзе.

У час Вялікай Айчыннай вайны І. І. Якубоўскі служыў

у бронетанкавых часцях на пасадах камандзіра палка, бригады і намесніка камандзіра корпуса. Удзельнічаў у абароне Масквы, у баях на Волзе, на Курскай дузе, Дняпры, пад Берлінам. У

пасляваенны перыяд камандаваў танкавай дывізіяй, бронетанкавымі і механізаванымі войскамі Прыкарпацкай ваеннай акругі, танкавай арміяй. У 1957 годзе быў прызначан першым намеснікам галоўнакамандуючага, а з 1960 па студзень 1965 года быў галоўнакамандуючым групай савецкіх войск у Германіі. З студзеня 1965 года І. І. Якубоўскі камандаваў вайскамі Кіеўскай ваеннай акругі. У красавіку 1967 года яму было прысвоена званне маршала Савецкага Саюза, і ён быў прызначан першым намеснікам міністра абароны СССР.

На XXII і XXIII з'ездах Камуністычнай партыі Савецкага Саюза І. І. Якубоўскі выбіраўся членам Цэнтральнага камітэта КПСС. Быў абраны таксама членам Палітбюро ЦК Камуністычнай партыі Украіны. Ён дэпутат Вярхоўнага Савета СССР шостага і сёмага скліканняў. Двойчы Герой Савецкага Саюза.

У МІНІСТЭРСТВЕ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ СССР

23 ліпеня Міністэрства замежных спраў СССР па даручэнню Савецкага ўрада накіравала пасольству Аргенцінскай Рэспублікі ў Маскве ноту, у якой гаворыцца:

«Савецкі ўрад звяртае ўвагу ўрада Аргенціны на факт грубага самавольства і беззаконнасці, зробленага 22 ліпеня г. г. аргенцінскімі ўладамі ў адносінах да савецкага цеплахода «Мічурынск» у порце Буэнас-Айрэс. Каля 16 гадзін па мясцоваму часу да месца стаянкі цеплахода прыбылі наравы марской пяхоты колькасцю каля 200 чалавек з вартавымі сабакамі і акружылі савецкае судна. Прадстаўнікі таможных улад Аргенціны ў суправаджэнні ваенных асоб падняліся на борт цеплахода і запатрабавалі ад капітана агледзець дыпламатычную пошту, якая знаходзілася на судне. Пры гэтым штыком быў паранен савецкі матрос.

Гэтыя правакацыйныя дзеянні аргенцінскіх улад з'яўляюцца бесцэрмонным парушэннем агульнапрынятых норм міжнароднага права і Венскай канвенцыі 1961 г. аб дыпламатычных зносінах. Грубае самаўпраўства прадстаўнікоў аргенцінскіх улад нельга разглядаць інакш, як наўмысную акцыю, якая мае сабе на мэце абвастрыць адносіны паміж Савецкім Саюзам і Аргенцінай.

Савецкі ўрад заяўляе рашучы пратэст супраць незаконных дзеянняў аргенцінскіх улад у адносінах да цеплахода «Мічурынск», патрабуе неадкладнага спынення гэтых дзеянняў і чакае, што вінаватыя ў іх правядзенні будуць сурова пакараны. Савецкі бок пакідае за сабой права запатрабаваць пакрыццё страт, нанесеных незаконнымі дзеяннямі аргенцінскіх улад».

БРЭСТ

У Любліне па запрашэнню ваяводскага Камітэта ПАРП і прэзідыума ваяводскай Рады народовай пабывала дэлегацыя брэстчыны на чале з намеснікам старшыні аблвыканкома В. Старавайтавым.

Яна прымала ўдзел за ўрачыстасцях, прысвечаных 23 гадавіне адраджэння народнай Польшчы. Адзначылі нацыянальнае свята польскага народа выязджалі ў Бела-Падляскі, Лукоўскі, Владаўскі і Радзінскі пазеты дэлегацыі з Камянецкага, Пружанскага, Брэсцкага і Кобрынскага раёнаў.

Свята сяброў шырока адзначылі і працоўныя брэстчыны. Яны радуюцца поспехам польскіх братоў і жадаюць ім новых здабыткаў у будаўніцтве сацыялізма.

ДРАГІЧЫН

З кожным днём мяняецца быт хлебарабаў раёна. Зараз работнікі раённага аддзялення «Сельгастэхнікі» ў калгасах «Сцяг Леніна» і «Чырвоны партызан» вядуць пракладку водаправода.

Напярэдадні 50-годдзя Савецкай улады ў населеных пунктах гэтых сельгасарцеляў з'явіцца 18 водаправодных калонак.

РЭЧЫЦА

Яшчэ раз пацвердзіліся прагнозы геологаў Беларускага

на працягу 2-х год вядуць яны разведвальна-буровыя работы на Асташкавіцкай плошчы, што размешчана паміж Рэчыцы і Светлагорскам. На працягу гэтага перыяду яны адкрылі тут ужо два буйныя паклады нафты ў дэвонскіх адкладаннях. На адным з іх — Задонска-Ялецкім — здабываецца нафта з дзвюх шчылін, на другім — Пецінска-Сямілуцкім — з адной.

Работы на Асташкавіцкай плошчы працягваюцца. Днямі на глыбіні 3 200—3 250 метраў атрымалі прыток нафты з так званых Варонжскіх пластоў. Адкрыты трэці нафтавы паклад на Асташкавіцкай плошчы.

ПАСТАВЫ

Больш як 15 маладых хлебарабаў калгаса «Сцяг перамогі» Пастаўскага раёна закончылі вяртанню школу сельскай моладзі. Усе яны паступаюць у сельгасгаспадарчыя тэхнікумы і інстытуты. Многія калгаснікі вучацца завочна. Ірына Быстрыцкая нядаўна закончыла Наваполацкі бухгалтарскі тэхнікум і працуе ў арцэлі касірам. Без адрыву ад вытворчасці атрымала дыплом бухгалтара Серафіма Швед, а калгаснік Сцяпан Верамейчук — дыплом ветфельчара.

Студэнтамі — завочнікамі сталі нядаўна калгаснікі Ларыса Шурпіка, Яўген Курдо, Даніла Машэда і іншыя.

БРАГІН

Дзень пры дні нарастаюць тэмпы ўборкі ў калгасах і саўгасах раёна. Паўсюдна намалоты паказваюць, што ўраджай вырашчан добры.

У калгасе «Парыжская камуна» камбайнеры Іван Гацка, Пятро Лявоненка, Павел Стрыбук ужо ўбралі 154 гектары азімых з 245. Жыта яны намалочваюць па 11—12 цэнтнераў, з гектара азіймай пшаніцы «Міронаўска-808» — па 25 цэнтнераў.

НАВАГРУДАК

Мяняецца пейзаж палёў калгаса «Звязда» Навагрудскага раёна. Там, дзе яшчэ ўчора густой сцяной стаяў залацісты лён, сёння цягнуцца да гарызонту доўгія радкі тугаватых снопікаў. Члены сельгасарцеля ўжо некалькі дзён вядуць церабленне даўгунца, пад якім у гэтым годзе занята 140 гектараў. У работу ўключаны трактарныя церабілікі.

Даўгунец вырас добры. На асобных участках вышыня яго дасягае 125 сантыметраў. Па вызначэнню спецыялістаў, у гаспадарцы будзе атрымана не менш 8 цэнтнераў валокна і 7 цэнтнераў насення з кожнага гектара. Ад ільняводства мяркуецца выручыць 500 000 рублёў прыбытку.

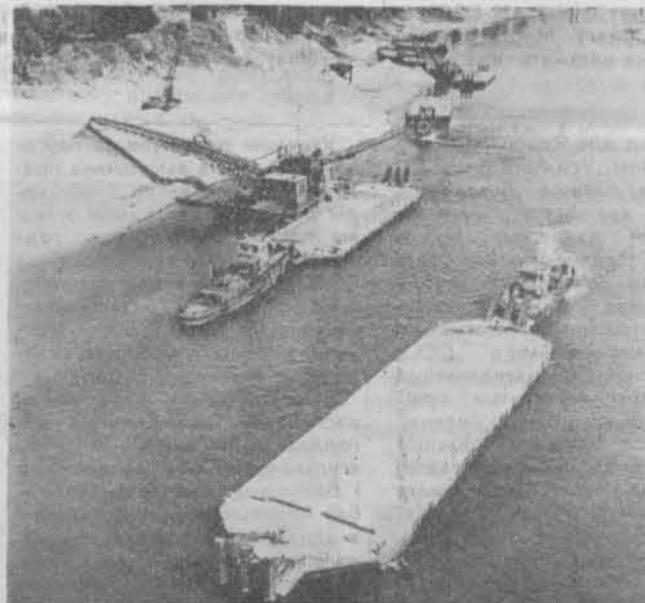
ГОМЕЛЬ

Тут з поспехам прайшоў кніжны кірмаш трох брац-

кіх рэспублік. У ім прынялі ўдзел кнігагандлюючыя арганізацыі раду абласцей Расійскай Федэрацыі, Украіны і Беларусі. На кірмашы быў прадстаўлен шырокі асартымент палітычнай, навукова-тэхнічнай і мастацкай літаратуры трох рэспублік, заключаны гандлёвыя здзелкі на 180 тысяч рублёў.

Затым на гарадской плошчы імя Ул. І. Леніна было праведзена міжабласное свята кнігі, прысвечанае 50-годдзю Вялікага Кастрычніка.

Хутка работнікі кніжнага гандлю Гомеля арганізуюць вялікі кніжны кірмаш у Чарнігаве, на які прывязуць шырокі асартымент беларускай літаратуры.

Плывуць па матухне-Дзвіне баржы. Рачнікі Заходне-Дзвінскага параводства штодзённа дастаўляюць сотні тон гравію і пяску для прамысловага і жыллёвага будаўніцтва.

Фота Г. УСЛАВА.

НАШ ГАЛОЎНЫ КЛОПАТ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ
ПО-БЕЛОРУССКИ

У другой палове ліпеня ў Савецкім Саюзе штогод адзначаецца Дзень работнікаў гандлю. Ён з'яўляецца святам работнікаў прылаўка, прадпрыемстваў грамадскага харчавання. Напярэдадні гэтага дня карэспандэнт газеты «Голас Радзімы» пабыў у Міністэрстве гандлю БССР і папрасіў міністра Аляксея ШАУРОВА падзяліцца з нашымі суайчыннікамі некаторымі сваімі думкамі.

Устаўленне ў нашай краіне Дня работнікаў гандлю — гэта высокая адзнака і прызнанне з боку Савецкага ўрада і Камуністычнай партыі высакароднай працы людзей, якія заняты ў сферы абслугоўвання насельніцтва. У гэты дзень святкуюць не толькі тыя, хто стаіць за прылаўкамі магазіна ці працуе ў сістэме грамадскага харчавання, але ўсе савецкія людзі. Ды гэта і зразумела. Савецкая сістэма гандлю з'яўляецца неад'емнай часткай нашага сацыялістычнага грамадства і таму ў работнікаў гандлю няма іншых клопатаў, чым служэнне народу.

У сувязі з гэтым мне хочацца прыгадаць, як была пастаўлена сістэма гандлю ў Беларусі раней. Да рэвалюцыі, напрыклад, у нашым краі галоўным цэнтрам харчавання, як у горадзе, так і ў вёсцы, была карчма. Уладаром яе быў прыватнік, які думаў, каб як мага больш ашукваць свайго кліента.

Так было. Сённяшняя арганізацыя гандлю не ідзе ні ў якое параўнанне з мінулым. Высокія патрабаванні людзей, павышэнне іх матэрыяльных і культурных запатрабаванняў у карані змянілі сістэму гандлю. У яе арганізацыі і культуры

абслугоўвання адбыліся вялікія і якасныя змены. Уся праца прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання будзе цяпер на аб'яднаным даверы і павазе як з боку прадаўцоў, так і пакупнікоў, на імкненні як мага лепш і шырэй паказаць тавар наведвальнікам. Людзі, занятыя цяпер у сістэме гандлю, імкнуцца стварыць для пакупніка больш выгод і зручнасцей, эканоміць яго час.

Адметнай рысай цяперашняга гандлю з'яўляецца высокі ўзровень спажывання насельніцтвам як прамысловых, так і харчовых тавараў. Рост матэрыяльных даходаў людзей дазваляе ім значна больш, чым раней, купляць высока якасных прадуктаў, выдаткоўваць сродкі на папаўненне і расшырэнне асабістых гардэрабаў і ствараць дадатковыя зручнасці ў быту, карыстацца паслугамі кафэ, рэстаранаў, сталовых, буфетаў. Прывяду такія лічбы.

Тавараабарот дзяржаўнага і кааператыўнага гандлю склаў у мінулым годзе 3362 мільёны рублёў. Гэта ў 5 разоў больш, чым у 1940 годзе (у параўнальных цэнах). У 1966 годзе было рэалізавана насельніцтву рэспублікі больш чым у 1965 го-

дзе: скуранага абутку на 18, швейных вырабаў на 14, трыкатажных вырабаў на 32 працэнты. Продаж тавараў культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння ўзрос за гэты перыяд на 16 працэнтаў. Насельніцтву рэалізавана ў 1966 годзе 836 тысяч гадзіннікаў, 45 тысяч халадзільнікаў, 120 тысяч тэлевізараў.

Значна палепшылася ў нашай рэспубліцы і дзейнасць прадпрыемстваў грамадскага харчавання. У буфетах, сталовых, кафэ, рэстаранах павялічыўся асартымент блюдаў, узрасла якасць іх прыгатавання. Зараз паслугамі грамадскага харчавання ў гарадах і вёсках штодня карыстаецца паўтара мільёна чалавек.

Насельніцтва Беларусі карыстаецца сёння больш як 30 тысячамі сучасных універсальных і спецыялізаваных магазінаў, сталовымі, рэстаранамі і іншымі прадпрыемствамі гандлю. Усе яны абсталяваны сучаснымі складскімі памяшканнямі, халадзільнымі ўстаноўкамі, гароднінашховішчамі, дзе ўстаноўлена рознае электрычнае, пад'ёмна-транспартнае і іншае абсталяванне.

У сучасны момант у розных сістэмах гандлю занята больш як 220 тысяч чалавек. Гэта людзі з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй. За апошнія гады за прылаўкі магазінаў і ў сістэму грамадскага харчавання прыйшло шмат юнакоў і дзяўчат. Моладзь у сістэме нашага гандлю складае цяпер звыш 40 працэнтаў усіх працоўных. Праца работнікаў гандлю высока адзначаецца нашым ура-

дамі і Камуністычнай партыяй. За самаадданую працу яны ўзнагароджваюцца ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза. 26 чалавекам прысвоена ганаровае званне «Заслужаны работнік гандлю і грамадскага харчавання Беларускай ССР», а 2640 — узнагароджаны значком «Выдатнік савецкага гандлю».

Але тое, што дасягнута намі сёння, не дае падставы для супакоення. Наш галоўны клопат і надалей рабіць усё ад нас залежае, каб яшчэ паўней і лепш задаволіць усё ўзрастаючы патрэбы насельніцтва. У бягучым пяцігоддзі намечана пабудаваць новыя і перабсталяваць дзеючыя магазіны на 10,5 тысячы рабочых месцаў, а таксама адкрыць многа дадатковых прадпрыемстваў грамадскага харчавання. Будуць пабудаваны новыя добра абсталяваныя ўнівермагі ў Нясвіжы і Горках, Мінску і Гомелі, рэстараны ў Мазыры і Жлобіне. Праектуюцца новыя гандлёвыя цэнтры ў Гродна і Брэсце. У юбілейным годзе ўвойдуць у строй дзеючыя такія буйныя гандлёвыя ўстановы, як «Дом мэблі» ў Мінску, магазін «Дзіцячы свет» у Віцебску і г. д.

Не будзе перабольшаннем, калі скажу, што праца ў сістэме абслугоўвання насельніцтва ў сацыялістычным грамадстве — адна з самых чалавечных і гуманных прац. Яна патрабуе ад работніка шмат умення і ініцыятывы, душэўнай цеплыні і ўвагі да кожнага наведвальніка. Гэта з'яўляецца сёння галоўным дэвізам кожнага работніка савецкага гандлю.

Передовая статья «ВЫНІКІ, ДАСТОЙНЫЯ ВЯЛІКАГА ЮБІЛЕЮ» посвящена сообщением центральных статистических управлений СССР и БССР о выполнении пятилетнего плана за первое полугодие 1967 года. Результаты радуют советских людей. В целом по стране за этот период выпущено сверх плана продукции более чем на 4 миллиарда рублей. Объем только государственных централизованных капитальных вложений в строительство составил около 18 миллиардов рублей. Успешно завершила первую половину юбилейного года и Белорусская республика. По сравнению с соответствующим периодом прошлого года выпуск промышленной продукции возрос на 15 процентов.

Недавно по соглашению между правительствами государств — участников Варшавского договора главнокомандующим Объединенными силами назначен маршал Советского Союза Иван Игнатьевич Якубовский. И. И. Якубовский наш земляк — белорус, родился в 1912 году, был рабочим кирпичного завода. Советская власть и Армия вывели его в люди, дали образование. Во время Отечественной войны он служил в бронетанковых частях, участвовал в обороне Москвы, в боях на Волге и Курской дуге, на Днепре и под Берлином. В 1967 году ему было присвоено звание маршала Советского Союза и он был назначен заместителем министра обороны СССР («ИВАН ИГНАТВИЧ ЯКУБОУСКИ»).

Накануне Дня работников торговли, который в конце июля ежегодно отмечается в нашей стране, корреспондент «Голоса Радзімы» побывал у министра торговли БССР Алексея Шаврова и попросил его ответить на несколько вопросов. Отличительной чертой современной торговли в нашей стране является высокий уровень потребления населением как промышленных, так и продовольственных товаров, сказал министр. Это свидетельствует о росте жизненного уровня трудящихся. С каждым годом улучшается в нашей стране общественное питание. В торговле занято более 220 тысяч человек. Все это люди с высшим и средним образованием. («ГАЛОЎНЫ КЛОПАТ»).

Надя Гёфкен — Крыжановская в прошлом году впервые после двадцатилетней разлуки с Родиной и близкими, побывала в Белоруссии. О своих впечатлениях она сегодня рассказывает в статье «МАЯ РОДНАЯ БЕЛАРУСЬ». Наде очень понравился Минск, она была тронута гостеприимством и добротой белорусских людей, с которыми ей приходилось встречаться.

В статье «СВЕТЛЫЯ ДНІ БРАЦКІХ СУСТРЭЧ» делится своими впечатлениями о поездке на Кипр в составе делегации духовенства архиепископ Минский и Белорусский Антоний. Он рассказывает, как тепло принимали их, русских людей, на далеком острове. Им показывали храмы, монастыри. Они побывали в музеях, где экспонаты и фотографии рассказывают о борьбе свободолюбивых киприотов за свою независимость во время второй мировой войны. «Такие поездки и встречи несомненно содействуют сближению народов, установлению дружественных контактов между ними», — говорит архиепископ Антоний.

У Мінску на Паркавай магiстралi адчыніў дзверы новы магазiн. Па назве яго — «Алеся» — можна здагадацца, што ён прызначаны для жанчын. Сапраўды, мiнчанкi тут могуць набыць усё неабходнае.

ДЛЯ ПАТРАБАВАЛЬНАГА ПАКУПНІКА

У апошні час у газетах часта з'яўляюцца паведамленні аб розных выстаўках, якія расказваюць аб нашых дасягненнях. І гэта зразумела, год гэты незвычайны — савецкі народ будзе адзначаць 50-годдзе Вялікага Кастрычніка. Сёння мы раскажам аб рэспубліканскай выстаўцы-ярмарцы оптавага продажу мэблі.

Мы ў першай зале. Крэслы, крэслы... Іх многа — старыя, гнутыя-клеваныя, аддзеланыя ў светлыя і цёмныя колеры. Адным словам, выбраць можна па густу. У гэтай жа зале шафы, выпускаемыя прадпрыемствамі Міністэрства лясной, цэлюлозна-папяровай і дрэвапрацоўчай прамысловасці БССР. Багушэўскі дрэвапрацоўчы камбінат дэманструе новыя кухонныя шафы розных мадэляў, вырабленыя з уніфікаваных дэталей.

У наступнай зале — абедзенныя сталы, серванты, секцыйныя блокі. Гасціныя, сталовыя і спальныя. Маладзечанская мэблевая фабрыка вырабляе вельмі зручныя абедзенныя раскладныя сталы, але толькі светлага колеру. Гэта спадабалася не усім. З будучага года фабрыка пачне масавы выпуск сталаў гэтай мадэлі цёмнага колеру. Аддзеланы яны будуць поліэфірнымі лакамі. Такі стол выстаўлены для оптавага продажу.

У наступным памяшканні — мадэль спальні, выпушчанай Маладзечанскай мэблевай фабрыкай па праектах эксперыментальна-канструктарскага бюро мэблі: дзве двухдзверныя шафы. Яны абсталяваны прыстасаваннямі для захавання капляшоў, гальштукі, абутку. Матрацы ложкаў двухбаковыя на паралоне. Вырабы спальні абліцаваны каштоўнымі пародамі дрэўніны. Фурнітура латунная.

Вялікую папулярнасць у пакупнікоў атрымалі спальні, выпускаемыя Гомельскім ДАКам. Прадстаўлены яны ў двух варыянтах: з чатырохдзвернымі і трохдзвернымі шафамі для верхняга адзення і бялізны.

На выстаўцы дэманструюцца новыя гасціныя, выпушчаныя па праектах ЭКБ мэблі Магілёўскай, Пінскай, Мастоўскай і Гомельскай фабрыкамі. Кожная з мадэляў зручная і практычная ў карыстанні.

Ёсць на выстаўцы экспанаты, якія прыцягваюць увагу бацькоў. Гэта мэбля для школьнікаў. Разам з ростам вучня «расце» і мэбля.

Камфартабельная мэбля Гродзенскай фабрыкі прадстаўлена ў трэцяй зале. Яна вытрымала экзамен у пакупнікоў і карыстаецца асабліва павышаным попытам. Камбінаваная шафа. У ёй можна захоўваць не толькі пасуду, але і кнігі, а ў кніжных секцыях — бялізну і пасцельныя прыналежнасці. Яна абсталявана таксама барам і секрэтэрам.

Выстаўка-кірмаш паказвае, што адбыліся вялікія зрухі не толькі ва ўдасканаленні мэблі, яе якасці і архітэктурных формаў, але і ў мэблевай фурнітуры. Спецыяльна абсталяваны стэнды з сучаснай фурнітурай, якая ўжо ўкаранёна і будзе ўкараняцца ў вытворчасць.

Л. КАЙКОУ,

начальнік аддзела тэхнічнай інфармацыі ЭКБ мэблі.

ИЗРАИЛЬ: ПИРРОВА ПОБЕДА

Тель-Авив продолжает вести страну к национальной катастрофе. Есть ли альтернатива этой политике Израиля? Этим вопросом посвящена статья М. Сагателюна, которую мы предлагаем вниманию читателей.

Кого восход увидел вознесением,
Того закат низверженным увидит.
СЕНЕКА

Я НЕ ЗНАЮ, была ли в тысячелетней истории евреев подобная великая война и такая победа, которую одержал Израиль теперь и расширил до таких размеров свои границы. Так сказал на очередном военном параде в оккупированном Синае начальник генерального штаба Израйля генерал Рабин. В том же выступил на других военных парадах другие тель-авивские генералы. Когда читаешь подобные высказывания, то еще больше укрепляется во мне — политический кругозор израильских военачальников строго ограничен пределами их оперативных карт и донесений нижестоящих офицеров.

Ну, а что думают высшие руководители Израйля?

Корреспондент лондонского еженедельника «Обсервер», излагая содержание интервью израильского министра иностранных дел Эбана, написал: «При нынешнем настроении Израиль готов сам вести священную войну против всего христианства и мусульманства для защиты воссоединения Иерусалима».

Премьер-министр Эшкол, министр обороны Даен, вдохновенные неспособностью Организации Объединенных Наций оставить агрессора уловившемся в разном военном оформлении твердят одно и то же: «Мы не уйдём с захваченных территорий».

Недавно Тель-Авив послал в западноевропейские столицы видных эмиссаров для информации о позиции Израйля.

О чем же информируют эти посланцы?
Голда Меир, долгое время занимавшая пост израильского министра иностранных дел, когда корреспонденты в Париже спросили ее о будущем захваченных Израйлем арабских территорий, ответила: «Нужно сначала определить, что такое арабская территория». Бывший военный министр Израйля Перес заявил в Бонне, что его правительство «безусловно, обратится к западным странам с целью получить новое вооружение для

своей армии и что Израиль в дальнейшем надеется получить от Бонна «политическую, моральную и экономическую поддержку».

Короче говоря, слова и дела израильских политиков свидетельствуют о полном отсутствии чувства реальности, о неумении задуматься над будущим.

Меня могут спросить: «Разве не израильские танки стоят у голубой ленты Суэцкого канала, на берегу Иордана и Тивериадского озера? И разве Израиль не может считать себя победителем?»

Нет, не может, ибо Тель-Авив одержал Пиррову победу. И это не только личное мнение автора. По свидетельству тель-авивского корреспондента американского агентства Юнайтед Пресс Интернашнэл Симона, израильские говорят с улыбкой: «Самое худшее, что может

случиться, исключая поражение, — это победа».

ОТКУДА такие скорбные нотки среди оглушающего рева военных барабанов шовинизма? Чем они вызваны? Вот что пишет тот же корреспондент ЮПИ: «Спустя всего лишь месяц с начала арабско-израильской войны и через три недели после ошеломляющей победы над арабами на строения в Израйле изменились — от ясно выраженного удовлетворения и радости до глубокой озабоченности. Люди не могут объяснить, почему радость победы уступила место страху перед неопределенностью политического будущего и даже новыми взрывами насилия».

Нужно отдать должное американскому журналисту, он сумел подметить новые тенденции в настроениях, зарождающихся сейчас в израильском народе. Американский журналист, однако, не сумел (а может быть, и не захотел) высказать их более определенно.

Итак, почему все же победы, одержанные войсками генерала Даена, — это Пирровы победы? Та же Голда Меир, оправдывая нападение Израйля на арабские государства, привела следующий аргумент: «Если бы мы не действовали таким образом, то сегодняшняя пресс-конференция не состоялась бы: все израильские были бы уничтожены».

Думаю, что именно нападение на арабские государства, вопиющим по своему беззаконию захватом арабских земель Израйль собственными руками создал реальные пред-

посылки для национальной катастрофы. Чтобы понять это, нужно просто поразмыслить над тремя объективными фактами.

Факт первый. Израиль с его населением в 2 миллиона 300 тысяч граждан еврейской национальности физически не может и никогда не сможет в условиях длительной войны противостоять 100 миллионам арабов. Военные успехи или неудачи первых недель боев не могут решить окончательного исхода конфликта, как не решает его и потеря арабми части боевой техники. Другая же — дело неживое. Другая же — дело неживое.

Факт второй. Во всех предыдущих конфликтах Израйль имел дело с отдельными арабскими государствами, между которыми не было единства. Теперь в прочности арабского единства мало кто сомневается. Именно перед лицом израильской агрессии вывалился единый фронт арабских народов.

Факт третий. Опыт прошлого показывает, что временные военные успехи агрессора не решают исхода войны. Главное — есть ли у стороны, подвергшейся нападению, воля к победе. Тель-Авив и Вашингтон, планируя агрессию, прочитались в оценке этого фактора. Решимость, воля к победе арабов крепнут с каждым днем.

Один видный арабский дипломат в недавнем разговоре с автором этих строк так излагал свою точку зрения:

— Мы вспоминаем вашу историю. Ваша страна подверглась вероломному нападению сильным врагом, вооруженного

новейшим для того времени оружием. Значительная часть вашей территории была оккупирована. Гитлер стоял у ворот советской столицы, и на Западе уже не раз успели тогда похоронить советский строй на газетных страницах. А что произошло в конце концов? Начав отпор врагу с окрестностей Москвы, вы дошли до центра Берлина.

— Сейчас, — продолжал мой собеседник, — мы пытаемся заставить израильских агрессоров уйти с нашей земли мирными средствами. К сожалению, ООН пока не смогла помочь нам в этом. Если мы не добьемся своего мирным путем, у нас не останется никакого другого выхода, кроме военного...

ЭТИ слова лишней раз убедили меня в том, что Тель-Авив есть о чем призадуматься. Но там, к сожалению, заняты другим: закупкой нового оружия, кимерами о сохранении за собой захваченных арабских территорий, возмещением расходов на агрессию. Война уже стоила Израйлю, как сообщил министр финансов Сапир, 533 миллиона в американских долларах. Вашингтон и Бонн обещали о намерении возместить эти расходы. За океаном до конца года будет размещен займ в

500 миллионов долларов (на нужды развития Израйля). Бонн действует более прямолинейно: Тель-Авиву представлен государственный займ в 40 миллионов долларов. Вот она, оплата ландингхетов империализма!

Начатому Израйлем 5 июня активному процессу национального самоуправления и американской пропаганды (пропагандистской базы самого государства Израйль не хватило бы даже для того, чтобы толком разъяснить миру, что кибуц * и кнессет ** — это не одно и то же. Хотя, разумеется, тель-авивские пропагандисты тоже делают, что могут).

Заботами мощной пропагандистской машины Америки мир в изобилии снабжается версиями, которые изображают Израйль «несчастной жертвой», хотя Тель-Авив давно уже признался, что именно он начал войну. Самолеты с шестиконечными звездами на плоскостях поливали напалмом арабские деревни и арабские войска, а американская пропаганда изображала Израйль «потерпевшей стороной», сравнивая арабов... с гитлеровцами. Сотни тысяч арабов были изгнаны из своих домов, а Вашингтон и Тель-Авив объединенными усилиями доказывали, будто арабы

виновны... в геноциде. Все, кто не одобрил израильского варианта «блицкрига», западная пропаганда обвинила в... «антисемитизме».

На днях в Тель-Авиве проишло горестная по своему недомисленно церемония. Члены организации борцов гетто решили возратить орден и медали, полученные ими в свое время от Советского Союза, Польской Народной Республики и Югославии. В заявлении об этом прискорбном шаге обманутые своим правительством люди обвинили советский народ в том, что, поддерживая арабов, он якобы «отказался от тех принципов, во имя которых воевал против гитлеровских захватчиков».

Вдумайтесь в чудовищный смысл этих слов, в извращенность постановки вопроса! Ради чего отказались от заслуженных наград израильские борцы гетто? Ради того, чтобы доказать право Израйля соиздать такие же гетто для арабов, чтобы доказать право Израйля на агрессию и аннексию?

Бациллы шовинизма, распространяемые американской и израильской пропагандой, к сожалению, привились у известной части общественного мнения за пределами Израйля. Поток дезинформации и лжи привел к тому, что кое-кто в

Европе стал видеть в Эшколе, Даене и их сподвижниках по агрессии не геноцид израильского народа, а его сплестелей. Вот что сказал об этом явлении в своем выступлении на VII пленуме ЦК Союза коммунистов Югославии президент Тито: «Не ввиду не только об отводе израильских войск на исходные позиции, которые они занимали до 5 июня, но и последующих поисках в рамках Совета Безопасности урегулирования всех проблем этого района, имея в виду, что территориальные захваты, явившиеся результатом военных действий, не могут рассматриваться как свершившийся факт».

За минувшие 19 лет Израйль не сумел построить правильных взаимоотношений со своими соседями.

Не пора ли, наконец, Тель-Авиву подойти к этому вопросу, исходя из национальных интересов своего народа, его будущего, его безопасности? Ведь в противном случае, как выразился недавно генерал де Голль, нынешний конфликт на Ближнем Востоке может быть чреват «угрозой уничтожения, нависшей над Израйлем».

ни) на национальное существование. Во-вторых, — об этом ясно сказано в советско-французском коммюнике о переговорах в Москве между премьер-министром Франции Ж. Помпиду и советскими руководителями, — речь идет не только об отводе израильских войск на исходные позиции, которые они занимали до 5 июня, но и последующих поисках в рамках Совета Безопасности урегулирования всех проблем этого района, имея в виду, что территориальные захваты, явившиеся результатом военных действий, не могут рассматриваться как свершившийся факт».

За минувшие 19 лет Израйль не сумел построить правильных взаимоотношений со своими соседями.

Не пора ли, наконец, Тель-Авиву подойти к этому вопросу, исходя из национальных интересов своего народа, его будущего, его безопасности? Ведь в противном случае, как выразился недавно генерал де Голль, нынешний конфликт на Ближнем Востоке может быть чреват «угрозой уничтожения, нависшей над Израйлем».

* Кибуц — сельскохозяйственный кооператив в Израйле.

** Кнессет — израильский парламент.

«НАМ ЗДЕСЬ ХОРОШО...»

Так ребят встречали в колхозе «17 сентября».

вочками. Мы с ними подружиться и сейчас нам кажется, что знаем друг друга уже давно, давно.

Минск мне очень понравился, но больше всего мне все-таки нравится в лагере. И педагоги, и пионервожатые, очень хорошие люди. Здесь нет скуки, это очень важно. Мы много поем, танцуем, играем. Время идет очень быстро.

Карина КИЛЯРОВА.
Бельгия.

В лагере мне хотелось бы остаться подольше. Здесь интересно. Два раза в неделю кино. В один из дней нас возили в колхоз. Там очень приветливые, гостеприимные люди. Нас хорошо угостили, катали на лошадах.

В Советском Союзе я седьмой раз, но в лагере отдыхаю впервые. Сюда мы приехали белые, а уезжаем коричневыми. Здесь хороший основной воздух, много солнца, мы часто загораем, купаемся. Город Минск, куда мы ездили на экскурсию, мне тоже очень понравился. И вообще мне здесь хорошо.

Алиса ДЮПОН.
Голландия.

Моя впечатления о Бело-

руссии хорошие. Возможно, в этом мне помогло знание русского языка. Мои родители русские, и дома я говорю на русском языке. О Советском Союзе я много знала, еще живя во Франции. Что меня больше всего удивило и обрадовало здесь, это приветливый и радужный характер народа. Когда мы приехали в лагерь, я была до слез тронута встречей которую нам оказали.

Я познакомилась с жизнью пионеров. Их жизнерадостность, их любовь к танцам и песням меня покорили. Надо сказать, что для нас подготовлена обширная программа: прогулки по Минску, купание в море, экскурсии, посещение колхоза, приезд в лагерь делегации, посещение театра и многое другое не менее интересное. В центре всех мероприятий — наш отдых. Мы участвуем в уборке комнаты, дежурию по столовой, и чувствуем, что приняты в семью пионеров. Мне кажется, если бы со мной здесь были мои родители, я бы могла остаться навсегда в такой чудесной стране, как Советский Союз.

Нина КУЗНЕЦОВА.
Франция.

Нина Кузнецова.

Мы приехали в Беларусь из Франции. Ребята были счастливы отправиться в далекое чудесное путешествие, всем хотелось скорее приехать в страну, которая называется Советский Союз.

Два дня пробыли мы в Бресте, посетили Брестскую крепость, Беловежскую пущу. Первое, что увидели мы приехав в лагерь, это улыбки пионеров, которые встречали нас, руки, протягивающие цветы. Мы были тронуты приемом и выпрыгнули из автобуса, чтобы познакомиться поскорее с ребятами.

Первые дни в лагере нам было трудно, но мы не привыкли к распорядку дня в лагере. Но теперь уже все хорошо. Самое главное, что

Таня Самсонова.

Сергей ТАМАЕ
Патрик САНГЛИЕ
Франция.

Когда мы приехали в Крыжовку, на торжественной линейке нам всем повязали красные пионерские галстуки. Это такая большая честь. Я даже не ожидала, что нам подарят галстуки. По воскресеньям мне иногда бывает немного грустно, к советским ребятам приезжают мамы и папы, а ко мне нет. Поначалу мне трудно было привыкнуть к русской кухне, но теперь она мне нравится. В лагере я больше всего люблю разнообразное развлечение.

Таня САМСОНОВА.
Франция.

В комнате мы живем вместе с белорусскими де-

У ліпені ў Мінску праходзіла рэспубліканская дэкада мастацкай самадзейнасці школьнай Беларусі. Многа яркіх талентаў выявілася, шмат шчырых, задушэўных песень перагучэла са сталічнай сцэны. На здымку: група удзельнікаў дэкады — юныя самадзейныя артысты Мінскага палаца піянераў і школьнай.

Социологическое исследование о крестьянстве

На богатом фактическом материале построена изданная в Минске книга «Строительство коммунизма и социальные изменения в крестьянстве Белоруссии». Она подготовлена Институтом философии и права республиканской Академии наук. Авторы монографии отмечают, что в результате осуществления ленинского кооперативного плана в Белоруссии, насчитывавшей до Октябрьской революции 800 тысяч мелких крестьянских хозяйств, в большинстве своем крайне бедных, теперь имеется около трех тысяч крупных сельскохозяйственных предприятий — колхозов и совхозов, которые вооружены современной техникой и быстро укрепили свою экономину. Только за последние два года доходы сельских кооперативов возросли на две трети и почти достигли миллиарда рублей, а оплата труда крестьян увеличилась на 40 процентов.

Быстро меняется и профессиональный состав крестьянства, сокращается число людей, занятых невалифицированным ручным трудом. Если в 1940 году в колхозах было всего около четырех тысяч трактористов, комбайнеров и шоферов, то в настоящее время эта категория крестьянства насчитывает 116 тысяч человек.

Характерны рост общеобразовательного уровня и специальной подготовки жителей деревни, преобразования в быту. В сельском хозяйстве теперь работают 40 тысяч специалистов с высшим и средним образованием. Свыше ста тысяч крестьян в год повышают свою квалифиацию на агрозоотехнических курсах, а 45 тысяч слушателей посещают народные университеты.

Ефим ГАЛКИН.

У ГРАНИЦЕ І БРОНЗЕ

Па заказе музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны беларускія скульптары пра-

нага сокала працуе скульптар Н. Шаранка. Народны мастак БССР А. Бембель стварае партрэт героя мінскага партыйнага падполля Івана Кабушкіна, а скульптар С. Вакар — партрэт Мікалая Кедышкі.

Мая родная Беларусь

Нарадзілася я ў Мінску, сталіцы Беларусі. Да лета 1941 года наша сям'я жыла шчасліва, і ўсе мы — браты і сёстры, як і ўся савецкая працоўная, імкнуліся атрымаць адукацыю і хутэй пацэць працаваць. Не магу сказаць, што не было ў нас цяжкасцей. Калі к 1941 году наладзілася забеспячэнне насельніцтва прадуктамі, то не хапала яшчэ адзення, абутку. Але мы верылі, што і гэта праблема будзе вырашана.

Але вось грывнула вайна. Усе перамяшчалася. Надзеі рухнулі. Насталі цяжкія гады акупацыі. Мая, як і тысячы маладых дзяўчат і юнакоў, фашысты вывезлі ў Германію на катаржныя работы.

Адэрымела страшэнная вайна, якая прынесла мільёнам людзей гора. У мяне, як і ў многіх іншых савецкіх жанчын, вывезеных у Германію, лес склаўся так, што я не знала вярнуцца на Радзіму. Але сям па ёй не даваў мне спакою. У пачатку 1967 года я атрымала дазвол і прыехала да сваёй у Беларусь.

І вось я ў майм родным, любімым Мінску. Някая прабацька мне чытала за тое, што мне прыдзецца пагаварыцца, але я не магу не выказаць сваёго захаплення Мінскам і ўсім бачаным пасля 24-гадовага разлуку.

Мінск уявіўся мне старым, паўрабуржаным горадам, які ледзь паспеў адбудоваць. Але ўсё аказалася не так. Ен стаў вялікім сучасным горадам з прыгожымі дамамі, шматкімі вуліцамі, патаканочымі ў зеляніне. Дзе быў лес на Магілёўскай шашы, зараз выраслі новыя заводы. А Камароўку я зусім не пазнала.

Забеспячэнне (так у нас раней гаварылі), налічылася ў многа разоў. У магазінах поўна тавараў. Усё, што патрэбна з адзення, можна набыць без усялякай чаргі. Павінна пагаварыцца — імяна без усялякай чаргі, таму што да вайны набыць кашоў або паліто было праблемай. Зараз гэтай праблемы няма. Прадукты харчавання на сваёй якасці і кошту на многа лепшыя і таннейшыя, чым на Захадзе.

Вось маленькі прыклад: сала кілаграм каштуе 1 рубель 80 капеек, хлеб 1 кілаграм — 14 капеек, яйкі 10 штук — 95 капеек. А які выбар кілбас, рыбы! У мяне нават авочы разбегліся ад такой разнастайнасці прадуктаў.

Змянілася за 50 год Савецкай улады і вёска. Калі раней у майго дзядзькі ў вёсцы не было нават электрычнасці, то зараз у яе ёсць і радыёпрыёмнік, і тэлевізар.

Але самае галоўнае, што народ наш жывецца радасна, упэўнены ў сваім будучым, сумленны.

Некалькі слоў і аб культурным жыцці майго роднага горада.

У Мінску многа тэатраў, дамоў культуры, канцэртных залаў і заўсёды мно перапоўнены. Наша рэспубліка мае свае ансамблі песні і танца, якія вядомы не толькі ў СССР, але і за мяжой. І што прыемна — большасць тэатраў на сценах ставіць творы беларускіх пісьменнікаў-драматургаў на роднай беларускай мове. Я ганарыцца, што культура майго народа стаіць на адным узроўні з культурай іншых народаў Савецкага Саюза. Ніхто не можа адмаўляць тое, што да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі беларускую мову царскі ўрад спрабаваў выкараніць. Іншая справа цяпер. Як у школах, інстытутах, так і ў тэатрах мы чуюм сваю родную беларускую мову. Не верце нацыяналістам на Захадзе, што беларуская мова ў Савецкай Беларусі ў заоне. Я сведка таму, што беларуская мова жыве і развіваецца, што беларуская літаратура ёсць.

Вядома, у гэтым невадзікім артыкуле я не магла апісаць тых велізарных дасягненняў беларускага народа ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы, аб іх большасць судачыніцаў вядома. Я, аравуемала, не збіраюся ў гэтым артыкуле «адкрыць Амерыку». Я проста хацела выказаць сваю радасць і гордасць за мой беларускі народ, які разам з іншымі народамі СССР дасягнуў вялікіх поспехаў ва ўсіх галінах гаспадарчага і культурнага будаўніцтва.

Ніжкі наклон табе, мая родная Беларусь.

Н. ГЕФЕН-КРЫЖАНОУСКАЯ.

ФРГ

Вера Палтаран нарадзілася ў 1919 годзе ў вёсцы Бабунічы Петрыкаўскага раёна. Скончыла Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт. Працуе ў рэдакцыі часопіса «Маладосць».

«Ключы ад сезама» — гэта першая кніга, у якую ўвайшлі нарысы розных год, нядаўна выпушчана выдавецтвам «Беларусь». Адзін з нарысаў мы прапануем сёння ўвазе чытачоў.

ДА МЯЖЫ ДАБРА І ЗЛА

УЖО адзінаццаць гадаў вечара, а парадак дня сённяшняга пасяджэння праўлення яшчэ не вычарпаны.

Праўду кажучы, ніякага такога парадаку дня ў яго звычайным разуменні сёння на праўленні не ставілася — проста ў старшыні набіралася многа заяў, і, каб не прымусіць людзей доўга чакаць, ён вырашыў разабрацца з гэтымі заявамі сёння.

Заявы ўсе — асабістага парадку.

У Івана Рудовіча здарылася няшчасце — згарэлі хата, хлеў і ўсё набытак. Просіць памагчы. Тут не можа быць розных меркаванняў — усе за тое, каб памагчы. Усім, чым можна. Карову даць — раз; лесу на хату — два; вывезці лес, напілаваць дошак, памагчы паставіць хату — тры; даць шыферу... Праўда, яго няма, шыферу, на калгасныя патрэбы ледзь хапае, але трэба чалавеку даць — тут і гаворкі быць не можа.

— У яго яшчэ жыто падгарэла, падае нехта голас.

— Давайце забяром гарэлае на фураж, а яму дадзім са склада — прапануе Уладзімір Аляксандравіч.

Усе згодны. Уладзімір Аляксандравіч бярэ са стоса заяў чарговы лісток паперы.

— Паступіла заява ад Грыцкевіча Івана Рыгоравіча. Просіць пенсію. Мае семдзесят два гады, працаваў у будаўнічай бригадзе. Якія будучы думкі?

Настае цішыня. Людзі, пераглянуўшыся, апускаюць галовы. Для парага падумаецца з крэсла невысокі жылісты стары і скідае з галавы шапку. Ён таксама не глядзіць ні на кога: вочы яго, здаецца, уліпілі ў падлогу.

— Ну, чаго маўчыце? — Уладзімір Аляксандравіч абводзіць вачыма праўленцаў. — Я ў вас чалавек новы і не вельмі добра ведаю Грыцкевіча. А вы — рашайце. Рыгор Дзямянавіч, як ты? — паварочваецца ён да свайго намесніка.

— Я — супраць, — намеснік стараецца гаварыць спакойна, але вочы ў яго цягнуліся, на шчоках выступае чырвань. — Грыцкевіч не ў таго просіць пенсію, у яго зарплата, — такая мая думка. — Голас яго сарваўся і ён змоўк.

Стары забігае вачыма па падлозе; сутаргава здрыгануўся яго востры кадык, зарослы сіваю шчэцю.

— Та-ак... А ты што скажаш, Іван? — Уладзімір Аляксандравіч зірнуў на брыгадзіра першай бригады Якубовіча.

— І я супраць. Пасля ўсяго, што было, я яму каменя пашкадаваў бы, не тое што хлеба...

Уладзімір Аляксандравіч хвіліну маўчыць, думае...

— Іван Сямёнавіч, а твая якая думка? — звяртаецца ён да старшыні сельсавета Андруша.

Той задумваецца. Яго цёмныя бровы хмурацца, вочы пазіраюць некуды далёка-далёка...

...Ён тады быў яшчэ не стары, Іван Грыцкевіч, калі ў Кажан-Гарадок прыйшлі фашысты. Пры Польшчы Іван Грыцкевіч быў чалавек не багаты і не бедны, не сказаць, каб вельмі добры, але і благага за ім ніхто не памятаў.

Пры фашысцкім «новым парадку» ён стаў дзесяцікам. Чын гэты ён не прасіў і не набіваўся на яго. Проста, калі сяло дзялілі на дзесяціворкі, яго хата аказалася дзесятай.

Свае дзесяцікціа абавязкі ён выконваў спачатку без асаблівай ахвоты. Але ўсё ж такі выконваў — другія зусім нічога не рабілі. І фашысты

пачалі прыглядацца да гэтага падатлівага чалавека, прыручаць яго. Едуць паліцаі рэвізуюць яго, кажучы для нямецкай арміі — і Грыцкевіча з сабою бяруць; трэба сто кажухоў — забяруць у людзей дзвесце і палавіну прапуюць. І дзесятнік разам з імі прапываў чужыя кажухі. Вядуць катаваць ці расстрэльваюць чалавека — і дзесятнік пры гэтым прысутнічае.

Смак гарэлкі прыйшоўся яму па густу, чалавечыя слёзы і кроў перасталі вылікаць у яго іншыя эмоцыі, апрача звяршынай узбуджальнасці. Фашысты ўмелі будзіць у чалавеку звера...

Цяпер ён быў ужо не толькі дзесятнік. Якая то ўлада над дзесяціка хатамі! Цяпер ён быў першы памочнік солтыса Марковіча, начальнік над усім Кажан-Гарадком, Спартрэбца кажухі ці валёнкі фрыцам, і дзесятнік не паглядзіць, хто перад ім: малы хлапчук-сірата Іван Якубовіч ці васьмідзесяцігадовы стары — раздзене кожнага. Нявольнікі трэба ў Нямецчыну — чаму ж не паласць, хапае і баб, і дзевак. А каторая не хоча ехаць — прыходзіць, як сцягне...

У прыціхлым, стоеным Кажан-Гарадку толькі і чуваць быў п'яны дзесяцікаў голас: — А ну давай, выязджай!..

Калі фашысцкаму панаванню ў Кажан-Гарадку настаў канец, солтыс Іван Марковіч следзі за сваімі гаспадарамі падаўся на Запад, а дзесятнік Іван Грыцкевіч астаўся ў Кажан-Гарадку. Што ён думаў у тыя хвіліны горкага працверзэння, на што спадзяваўся, сказаць цяжка. Толькі ён астаўся ў Кажан-Гарадку і пачаў чакаць, што будзе.

А было тое, што і павінна было быць, — справядлівая адплата.

З турмы ён вярнуўся праз тры гады. У Кажан-Гарадку пачаў будавацца калгас, рабочых рук не хапала, і Іван Грыцкевіч, узяўшы сякеру, далучыўся да калгасных цесляроў: цесляр з яго быў някепскі.

Дзень пры дні ён цюкаў і цюкаў сякераю. Часаў бяравенне, клаў сцены, ставіў кроквы, прыбіваў латы... Учарашняга адшчэпенца час памалу зноў рабіў чалавекам.

Шоў год за годам. Адзін за другім раслі новыя калгасныя будынкі, і ўсё гэтак жа з дня ў дзень хадзіў на работу Іван Грыцкевіч. Цяпер яму было 72 гады. І хоць рукі яго яшчэ сях-так трымалі сякеру — яны цяпер не распростваліся ў пальцах, нібыта ўвесь час трымалі тапарышча, — але ў іх ужо не было ні сілы, ні спрыту, і не хацела ні згінацца, ні разгінацца спіна.

Тады ён і напісаў гэтую заяву на праўленне...

— Ну, — Уладзімір Аляксандравіч пазірае на старшыню сельсавета Андруша, — слухаем, што скажа Савецкая ўлада.

— Я от што скажу табе, Грыцкевіч, — Андруш здаецца спакойным, толькі ў вачах яго — вялікіх цёмных вачах на бледным твары — бліскаюць сплахі таго агню, якім гарыць яго душа. — Я на цябе, Грыцкевіч, усю вайну кулю бярог. Усю партызаншчыну... Ды не страўся ты тады на маёй дароце. Цяпер ты ў мяне хлеба просіш... У мяне і ў другіх... Задача нялёгкая. Ты ж помніш, што ты рабіў у вайну? По-омніш, таму табе і на людзей глядзець сорам, вачэй не падываеш. А яны, думаеш, забулі? От Якубовіч тут гаварыў... Помніш, як ты ў яго — дзіцяці, сіраты — апошняю адзежыну з плячэй зняў, нямецкую развёрстку выконваў

чы?.. А як спусташаў людскія хлявы?.. А калі немцы ў Германію людзей гналі, ты за каго заступіўся, каго закрыў?.. Дык от, Грыцкевіч, нічога этага забуць нельга, каб і хацеў, — яно ў памяці крывёю запісана. А што ты помачы ў нас прасіш, то што ж... Чалавек ты ўжо стары, а Савецкая наша ўлада — гуманная, яна са старымі не ваюе... Ды і рабіў ты ўсе гады, стараўся... Так што я думаю, Уладзімір Аляксандравіч, трэба ўсё ўлічыць і даць Грыцкевічу пенсію... Я ведаю, як ён жыў. Помачы чакаць яму няма адкуль.

Уладзімір Аляксандравіч абводзіць вачыма праўленцаў.

— Стаўлю на галасаванне: хто за тое, каб Грыцкевічу даць пенсію?.. Адзін... два... тры... восем... дзевяць. Хто супраць? Тры? Устрымаліся? Тры. Запішы, Сямён Аляксеевіч... Ну, Грыцкевіч, чуў? Усё, можаш ісці.

Стары ля парага страпануўся, хацеў нешта сказаць, але, памыляўшыся непаслухмянымі, знямелымі губамі, так і не мог прамовіць слова і пастарэчы нязграбна павярнуўся да дзвярэй, трымаючы абяруч шапку.

— Сорак васьмі пенсіянер, — заўважыў, запісваючы, бухгалтар.

— Пераходзім да наступнага пытання. — Уладзімір Аляксандравіч працягвае руку да папкі з заявамі.

Але як ні стараўся, я не магу перайсці да наступнага пытання... Я ўсё думаю, думаю пра тое, што ж тут адбылося. Ніяк не магу гэтага зразумець...

На другі дзень, з самай раніцы, я шукаю хату Івана Грыцкевіча. Вось калодзеж на вуліцы, а адрозу за калодзежам — малая хатка з акенцамі ў чатыры шыбы. Пастаўлена, відаць, не так даўно, пры ёй няма ні хлечука, ні адрынкі...

У хаце, здаецца, нікога няма. Не, нехта заварушыўся на печы. Патым на прыпечак звесіліся ногі, прыкрытыя доўгай спадніцай, і з печы пачала памалу злазіць гадоў за семдзесят старая.

— Добрага здароўечка, дзеткі, — азваўся яна на прывітанне. — От нездаровіцца мне, то ўсё на печы сяджу, хачу сагрэцца. Ды і печ ужо не грэе...

Вочы старое пазіраюць, здаецца не на мяне, а скрозь мяне, з далёкай далечыні пражытых год у далечыню сваёй будучай адзіноты, і ўсё, што ў іх жыло раней, мусіць, згубілася ў гэтай далечыні.

— То мо вы сядзеце, дзе чысцей, — старая змахвае рукою ўслон. — Ето ж я знядужала, то ў нас такі непарадак... Што кажаце? Хату?.. Хату не так даўно паставілі. Тая наша хата була лепшая, ды згарэла. І ўсё згарэла — кароўка, хлех... Ад чаго? Хто ж яго ведае, ад чаго. Загарэлася сярод ночы. Вецер якраз на хату буў, то мы са старым чуць жывыя з акна вылезлі. У чым сталі... Яно ж так, не без прычыны загарэлася... — Старая ўздыхнула і выцерла ражком хусткі вочы. — Вы ж ето да старога, мусіць, чаго прыйшлі?.. Я пазаву яго, — яна накінула на плечы цёплую хустку і скрынула дзвярамі.

Малая знадворку, хата ўсярэдзіне здаецца яшчэ меншай. Печ у кутку, пасярод хаты грубка. Драўляны, збіты з дошак, ложка, голы сяннік, сшыты са старога дзяругі. На лаве ля акна ў начоўках — халодная, вараная ў лупінах бульба, ля начовак — варашок лупін, нож і соль...

Я пазіраю на гэтыя начоўкі, на варашок лупін, і ў дрыготкім тумане перад вачыма ўсплывае бледны твар з суровымі цёмнымі бровамі і яркімі сплахамі агню ў вачах. Іван Сямёнавіч Андруш, я, здаецца, нешта пачынаю разумець... У вас вялікае сэрца, Іван Сямёнавіч...

Бразгае клямка ў дзвярах, і парог пераступае стары. Ён праходзіць да стала і садзіцца на лаву.

— Мусіць, вы не з нашых... не з нашага сяла. Нешта я вас не знаю, — стары кідае на мяне кароткі насцярожаны і не скажаць каб зычлівы позірк.

— Прыезджая. Учора была на праўленні, як разбіралі вашу заяву, і вось прыйшла...

Стары неспакойна закруціўся на лаве, скінуў з галавы і паклаў побач з сабою шапку.

— Прыйшли, то што ж, глядзіце, як мы жывом, — ён абвёў вачыма печ, ложка, лаву. — Мы — старыя, помачы ждаць няма адкуль. Сын з вайны не вярнуўся, дачка аўдавала з кучай дзяцей. А я ж рабіў... Усе годы рабіў. Колькі фермаў пастаўлена, колькі чаго настроена ў калгасе, то і мае рукі да этага прычыны. А што пра даўняе хто ўспамінае, то кажухі етыя з валёнкамі я збіраў, бо трэба ж было людзей рат... — стары папярхнуўся на непраздзівым слове, закашляўся, і праз слёзы, што выступілі на вачах ад кашлю, бліснуў на мяне кароткім, трывожным позіркам. — Я кажу, каб не збіралі ды не адпраўлялі етыя кажухі, то саміх бы ў Германію пагналі...

Я разумею: яму цяпер, як ніколі, трэба знайсці нейкае сабе апраўданне, хоць цераз ману перад самім сабою, — але мне становіцца няёмка і балюча ад гэтых мань...

Ужо ад парага я азіраюся, каб развітацца. Стары ўсё гэтак жа сядзіць на лаве ля стала, бліскаючы насцярожанымі вачыма. Над ім у куце — цёмны, запылены бог, а па другі бок маленькага акенца, амаль побач з богам, на адной з ім вышыні, на каляровай аганькоўскай вокладцы выгінае перад люстэркам стройную, агленую спіну балерыны. Чаго яна тут, гэтая амаль голая балерына, што напамінае яна сямідзесяцігадоваму старому: тых, што некалі не хацелі ехаць у Германію?..

Я гляджу на голую спіну балерыны, на начоўкі з халоднай бульбай і адчуваю, як у скроні пачынае неспакойна стукаць гарачая пагусцелая кроў...

Дзе ж яна, мяжа чалавечая літасці і гневу?.. Па якой граніцы чалавечага сэрца яна праходзіць сёння?.. Па якім рубжы?..

Я зноў успамінаю Івана Сямёнавіча Андруша, і каламуць пачуццяў пачынае патроху ападаць: мне здаецца, ён ведае гэту мяжу... Я веру: яму гэтая мяжа вядома.

Кажан-Гарадок,
Лунінецкі раён.
1965 г.

Родная газета

Большое вам спасибо за ценную для меня книгу «Пятьдесят чатыры дарогі». Эта книга для меня своего рода окно в белорусскую литературу и мне очень приятно в него поглядывать и поневоле вспоминать мои молодые годы в Белоруссии.

Очень благодарен вам за газеты, я с удовольствием их читаю и передаю знакомым (их два у меня) белорусам. У одного аж слезинки появились, когда он увидел свою родную газету.

Франция.

С. БОЛОТЯК.

Тамара Ільіна жыве ў Бабруйску, працуе там жа на заводзе гуматэхнічных вырабаў. Хоць стаж у работніцы невялікі — усяго тры гады, — але імя яе добра вядома ў калектыве. Т. Ільіна перадавік вытворчасці.

Кожнаму металарэжучаму станку Мінскага станкабудуўнічага завода імя Кастрычніцкай рэвалюцыі дае пучоўку ў жыццё слесар-выправавальнік А. Гананайка. У маладога рабочага не толькі залатыя рукі, але і светлая галава. Ён студэнт-завочнік політэхнічнага інстытута. Хутка А. Гананайка стане інжынерам.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

Светлыя дні брацкіх сустрэч

З ПАЕЗДКІ ДЭЛЕГАЦЫІ РУСКАЙ ПРАВАСЛАўНАЙ ЦАРКВЫ НА ВОСТРАў КІПР

Па запрашэнню Блажэннейшага прадстаўніка Кіпрскай Праваслаўнай Царквы архіепіскапа Макарыя дэлегацыя Рускай Праваслаўнай Царквы больш двух тыдняў знаходзілася на востраве Кіпр.

Дэлегацыю ўзначальваў старшыня аддзела знешніх царкоўных зносін мітрапаліт Леанід Леанідавіч і Ладажскі Нікадзім. У склад дэлегацыі ўваходзілі: архіепіскап Мінскі і Беларуска-Літоўскі Антоній, рэктар Маскоўскай духоўнай акадэміі епіскап Дзмітраўскі Філарэт, пастаянны прадстаўнік Маскоўскай Патрыярхіі пры Антыяхійскім Патрыярху епіскап Падольскі Гермаген.

Сустрэчы прадстаўнікоў брацкіх праваслаўных аўтакефальных цэркваў сталі неад'емнай часткай праваслаўнай саборнасці. Гэтыя кантакты служаць не толькі збліжэнню цэркваў, але і збліжэнню народаў.

Паміж Рускай і Кіпрскай царквамі даўно існуюць дружэлюбныя сувязі. Рускія паломнікі, якія накіроўваліся ў Палестыну, спыніліся і на востраве Кіпр, наведвалі святыні, пакідалі ў манастырах свае ўклады, якія захоўваюцца да гэтага часу, і добрая памяць аб рускіх паломніках перадаецца з пакалення ў пакаленне.

Знаходжанне нашай дэлегацыі на Кіпры вылілася ў яркую дэманстрацыю дружбы і адзінства нашых цэркваў і народаў.

18 мая мы прыбылі на Кіпр. У Ніказіі ў аэрапорце паланцаў Рускай Праваслаўнай Царквы сустрэў Блажэннейшы архіепіскап Кіпрскі Макарыя, мітрапаліт Пафскі Генадзія, духоўныя і свецкія асобы, па-

сол СССР на Кіпры П. Ярмашы.

З першага кроку па кіпрскай зямлі мы адчулі шчырую брацкую любоў кіпрскага народа і выключныя клопаты і ўвагу Блажэннейшага архіепіскапа Макарыя.

Сваё знаходжанне на Кіпры мы пачалі з афіцыйнага візиту да Яго Блажэнства, архіепіскапа Кіпрскага.

Кіпрыёты называюць сваю сталіцу па-грэчаскі Леўкасіяй. З цікавасцю мы знаёміліся з ёю.

Нашы машыны прабіраюцца па старых і вузкіх вуліцах, у горадзе многа транспарту, рух левабаковы, нязвычайны для нас. Кіпрыёты любяць кветкі і асабліва ружы, якія ўпрыгожваюць не толькі гары, але і вёскі. Сярод гарадскіх пабудов вельмі часта трапляюцца скверы, кветнікі, многа зеляніны: пальмы, кіпарысы, квітнеючыя дрэвы і кустарнікі.

У цэнтры сталіцы каля сабора знаходзіцца новы будынак архіепіскапіі, узведзены нядаўна клопатамі Блажэннейшага Макарыя. Ранейшае мяшканне архіепіскапіі старое і невялікае, зараз перададзена пад музей.

19 мая мы пачалі дзень з візиту савецкаму паслу П. Ярмашыну. Наша знаёмства з краінай пачалося з наведвання магіл герояў-удзельнікаў грэчаскай арганізацыі кіпрскай барацьбы, якія бессяротнымі подзвігамі ўпісалі свае імёны ў гісторыю вызвалення Кіпра ад прыгнёту імперыялізму. Гэтыя магілы знаходзіцца на тэрыторыі былой турмы.

Кіпрыёты захоўваюць для нашчадкаў камеры смяротнікаў і месца зойбства герояў. Мы ўсклаі вянкі на магілы

герояў і адслужылі паніхыду.

Цудоўныя экспанаты з перыяду неаліта сабраны ў Кіпрскім музеі, агляду якога мы прысвяцілі наступныя гадзіны. З музея мы накіраваліся ў кафедральны сабор Івана Багаслова, размешчаны ў непасрэднай блізкасці ад архіепіскапіі. Сабор невялікі, старажытны, пабудаваны першапачаткова крыжаносцамі ў XII стагоддзі, але ў XVII стагоддзі ён быў перабудаваны і ў такім выглядзе дайшоў да нашых часоў.

Побач з кафедральным саборам размешчаны музей Народнага мастацтва, які мы агледзелі з вялікай цікавасцю. Непадалёк быў і трэці музей — Нацыянальнай абароны. У ім расказваецца аб барацьбе, якую вёў кіпрскі народ за сваю незалежнасць. Сярод музейных экспанатаў знаходзіцца шмат дакументальных фотаздымкаў. Яны ілюструюць усе этапы цяжкай барацьбы.

Нас сустрэў дырэктар музея, які сам удзельнічаў у барацьбе, і так пранікнёна расказаў аб гэтым перыядзе, што мы нібы адчулі перажыванні і пакуты свабодалюбных кіпрыётаў. На цэнтральным месцы ў музеі вісяць партрэты барацьбітоў, павешаных і расстраляных англічанамі. З партрэтаў глядзяць прыгожыя юныя твары, самаму старэйшаму з іх 32 гады.

Кіраўнік нашай дэлегацыі мітрапаліт Нікадзім у кнізе запісаў пакінуў пажаданне, каб кіпрыёты, якія здабылі сваёй крывёю свабоду, захоўвалі б і надалей незалежнасць рэспублікі.

Аб Махерскім манастыры, дзе мы пабывалі ў адзін з дзён, падрабязна напісаў у сваёй кнізе Васіль Барскі. Ён першы з рускіх наведваў гэта пу-

стынае месца, а потым многія нашы суайчыннікі пабывалі тут.

У храме нам паказалі ўклады з Расіі: розныя крыжы з часцінкамі святых мошчаў у басменных аздадах з каштоўнымі камянямі; напастольныя евангелія; мітру старыннага шыцця з жамчугамі.

З храма нас правялі ў невялікі музей, прысвечаны памяці героя Аўксенцію.

Змагаючыся і кіруючы вышывалым рухам на Кіпры, Аўксенцію хаваўся ў гэтым манастыры ў адзёні манаха. Англічане некалькі разоў урываўліся ў манастыр, усюды з сабакамі шукалі Аўксенцію, але ніхто не мог падумаць нават, што той, каго яны шукалі, спакойна стаяў сярод невялікай групы манахаў. Герой мужна загінуў за манастырскую сцяну ў няроўным баі. Калі англічане не змаглі ўзяць яго жывым, то з верталёта, абліўшы бензінам, спалілі.

Па дарозе ў манастыр Хрызараяціса мы былі сустрэты насельніцтвам вёскі Аспроя, дзе мітрапаліт Нікадзім адказаў на прывітанне насельніцтва. Гэта сустрэча была стыхійнай, не прадугледжанай праграмай. Жыхары даведаліся па радыё, што мы будзем праязджаць па гэтай дарозе і выйшлі на чале са свяшчэннікам і дырэктарам школы прывітаць нас.

У вёсцы Пано Панаія нас чакала вельмі ўрачыстая сустрэча. Гэта радзіма архіепіскапа Макарыя. Населены пункт больш падобны на горад. Вуліцы вёскі пакрыты асфальтам, дамы ў асноўным двухпавярховыя, а на ўзвышшы вельмі прыгожы новы храм у гонар Георгія Пабеданосца.

Як і ўсюды, насельніцтва сардэчна вітала нас: дзяўчынкі пасыпалі нас пялёсткамі руж, скауты чынна стаялі ўздоўж нашай дарогі, кожнаму з нас дзеці ўручалі вялікія прыгожыя букеты кветак. Дырэктар школы прывітаў нас прамовай, а мітрапаліт Нікадзім адказаў удзячнасцю і добрымі пажаданнямі.

Вечарам пасол СССР П. Ярмашын наладзіў у наш гонар прыём. Архіепіскап Макарыя прысутнічаў на гэтым прыёме. Гасцей было каля ста пяцідзесяці чалавек, сярод іх — міністры, замежныя дыпламаты, прадстаўнікі царквы і грамадскасці.

1 чэрвеня вечарам Міністэрства інфармацыі Кіпра наладзіла для карэспандэнтаў прэс-

канферэнцыю. Мітрапаліт Нікадзім на прэс-канферэнцыі расказаў аб нашых уражаннях у час знаходжання на Кіпры, аб тых песнях дружалюбных кантактах, якія існуюць паміж Расіяй і Кіпрскай царквамі, аб сімпатыях, якія праяўлялі кіпрыёты ў адносінах да Рускай Праваслаўнай Царквы і нашай дзяржавы, аб гасціннасці Блажэннейшага Макарыя. Пасля гэтага мітрапаліт Нікадзім адказаў на пытанні журналістаў.

Вечарам сакратар прэзідэнта прафесар Мішыльдс перадаў нам падарункі ад Яго Блажэнства. Для Свяцейшага Патрыярха Алексія мы атрымалі вялікую кіпрскую вазу, вырабленую яшчэ ў VII стагоддзі да Нараджэння Хрыстова. Ваза з'яўляецца цудоўным узорам антычнага мастацтва.

2 чэрвеня, у пятніцу мы пакінулі нашу гасцініцу. Дырэктар прыйшоў, каб праводзіць нас.

Мы накіраваліся ў палац прэзідэнта. Блажэннейшы сардэчна гутарыў з намі, частаваў кавая. Калі палышоў час, ён паехаў з намі ў аэрапорт, каб праводзіць нас.

Вось і аэрапорт. Перад намі наш сярбасты ІЛ-18.

Мы развіталіся з добрым і гасцінным архіепіскапам Макарыем, з усімі, хто нас праводзіў, сярод якіх былі: епіскап Георгій, прадстаўнікі духавенства і наш пасол П. Ярмашы.

Самалёт павольна ўзв'яз курс на ўсход, а мы яшчэ доўга глядзелі на ўплываючы пад намі востраў Кіпр і жадалі яму бласлаўлення Божага, свабоды, незалежнасці і прагрэсу.

Візіт умацаваў сувязі нашых брацкіх цэркваў. У шматлікіх гутарках мы маглі высветліць нашы погляды на агульнахрысціянскія і ўсеправаслаўныя задачы. Мы мелі магчымасць адчуць на сабе тую глыбокую сімпатыю, якую праяўляюць да нашай краіны кіпрыёты. Мы верым, што свае ўнутраныя праблемы кіпрыёты вырашаць самі, без знешняга ўмяшання.

У той час, калі над Грэцыяй згусціліся змрочныя хмары рэакцыі, мы жадаем, каб над Кіпрам заўсёды было чыстае неба.

Назаўсёды захаваўшы ў нашых сэрцах цудоўныя, светлыя, цёплыя дні нашых брацкіх сустрэч на Кіпры.

АРХІЕПІСКАП МІНСКІ
І БЕЛАРУСКІ АНТОНІЙ.

С ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ МИССИЕЙ В

Валентин БЕРЕЖКОВ

(Продолжение. Начало в №№ 1—4, 6, 7, 9, 11, 13, 15—17, 19, 23—26, 28, 29).

РЕЙС ЧЕРЕЗ ОККУПИРОВАННУЮ ЕВРОПУ

Вылазка, осуществлённая с помощью обер-лейтенанта Хейнемана дала нам возможность еще более решительно настаивать на нашей позиции в переговорах с германским министерством иностранных дел. Нажим, который продолжали на нас оказывать представители Вильгельмштрассе, оставался безрезультатным. Мы требовали эвакуации всей советской колонии, так как знали, что немецких дипломатов не выпустят из Москвы, пока наше требование не будет удовлетворено. Так проходил день за днем, а вопрос об эвакуации оставался открытым.

Когда в очередной раз меня вызвали на Вильгельмштрассе, я заметил, что чиновник протокольного отдела чем-то очень раздражен.

— Ну как, вы отобрали, на-

конец, тех, кому вы хотите дать возможность эвакуироваться? — спросил он резким тоном.

— Напрасно вы с этим тянете. Рейхсминистр фон Риббентроп очень недоволен этим. Мы не можем допустить дальнейших оттяжек. К тому же мы заинтересованы в скорейшем выезде из Москвы персонала немецкого посольства...

Итак, подумал я, посол Шуленбург и его сотрудники куда не выехали из Москвы. А раздраженный тон риббентроповского чиновника — еще одно подтверждение тому, что в Москве не собираются приступать к эвакуации германской колонии. Из всего этого можно было сделать только один вывод: надо держаться твердо и настаивать на своем. И я спокойно ответил:

— Никого отбирать не собираемся. Наша позиция неизменна: всем советским гражданам должен быть разрешен выезд на Родину. Ни на какую сделку мы в этом вопросе не пойдем, и если вы будете снова нас уговаривать, то зря

потеряете время. Мы не тронем с места, пока наше требование не будет выполнено.

Мой собеседник вновь стал уверять, что германская сторона на это не согласится, что в Советский Союз должно быть возвращено столько же советских граждан, сколько германских граждан находится в настоящее время в Москве. Их там 120. Следовательно, из Берлина смогут выехать тоже только 120 советских граждан. Их список советское посольство должно без промедления представить в министерство, и тогда можно будет договориться о деталях эвакуации.

Мне ничего не оставалось, как вновь повторить, что посольство придерживается своей точки зрения: все советские граждане должны вернуться на Родину. Наша обязанность — позаботиться о всех наших людях, и мы не согласимся бросить на произвол судьбы почти полторы тысячи человек. Все они находились здесь в служебных командировках в соответствии с советско-германскими соглашениями. Мы требуем отправки их на Родину.

Каждый из нас еще раз повторил свои аргументы, но мы не продвинулись ни на шаг вперед. Чиновник угрожал, что если посольство не согласится с германским требованием, то германские власти сами составят список из 120 человек, подлежащих эвакуации, и найдут способ заставить нас подчиниться.

Тут я порекомендовал немцу не забывать о том, что соответствующие меры могут быть приняты и в отношении германских представителей, находящихся в Москве. Так мы расстались, ни о чем не договорившись.

Возвращаясь после разговора на Вильгельмштрассе, я думал о том, что дело может принять неприятный оборот и что нам нелегко будет добиться своего, особенно в условиях отсутствия постоянной связи с Москвой. Но в посольстве меня ждало приятное известие. Товарищи, слушавшие английское радио, узнали, что достигнута договоренность относительно того, что советские интересы в Германии будет представлять Швеция, а германские в Москве — Болгария. Любопытно, что чиновник протокольного отдела, безусловно, уже знавший об этой договоренности, ни словом не обмолвился о ней. Может быть, он потому и оказывал на меня усиленное давление в вопросе об обмене, так как знал, что, когда посредники приступят к своим обязанностям, нам будет легче настаивать на своей позиции.

Шифры и вся секретная документация были уничтожены еще в первый день войны. По думу, который валил тогда из труб нашего дома, несомненно, догадались об этом и германские власти. Тем не менее нельзя было исключить возможности нарушения экстерриториальности посольства и вторжения на его территорию

агентов гестапо. Поэтому мы всегда были начеку. Работники посольства по очереди несли дежурство, ворота тщательно запирались, а когда у входа раздавался звонок, дежурный, прежде чем открыть дверь, смотрел из вахтерской, нет ли чего подозрительного.

Как-то ночью у ворот раздался звонок — настойчивый и непрекращающийся. Дежурный выглянул на улицу, но ничего не смог разглядеть. Он спросил: кто там? Никто не ответил, а между тем звонок продолжал дребезжать. Были подняты на ноги все руководящие работники посольства. Мы стали совещаться, как поступить. Если открыть ворота — к нам могут вернуться гитлеровцы. Не открывать — тоже невозможно. Непрекращающийся звонок перелопотил всех. Во дворе посольства уже собралось много народа. Люди нервничали. Надо было как-то положить этому конец.

В итоге мы все-таки решили приоткрыть калитку в одной из створок ворот. Высунувшись на улицу, я ничего не увидел. Вокруг было тихо. Поодаль стояло несколько солдат. А рядом, прислонившись к углу ворот, дремал эсэсовец. Во сне он случайно нажал плечом на кнопку звонка. Я встал, услышав его за локоть. Звонок перестал звонить, как только эсэсовец выпрямился. Я указал на его оплошность и снова закрыл калитку.

(Продолжение следует).

